

Čís. 2626.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Tajnou ve smyslu Šu 17 čís. 1 zákona je i organisace, která sice své jsoucnosti před úřady netají, tají však pravý účel sdružení (předstírá na venek činnost nezávadnou). Prostředkem, by schůze byla tajena před úřady, může býti i neohlášení schůze.

Pokud sem spadá zakládání sekcí komunistické mládeže po jejím rozpuštění pro činnost státu nepřátelskou.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1927, Zm II 459/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 23. května 1925, pokud jím bylo 24 obžalovaných sprostěno podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin podle Šu 17 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byli obžalovaní sprostěni podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin podle Šu 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky, v této sprostňující části jako zmatečný. Zároveň zrušil výrok o trestu obžalovaného Jana G-a a výroky s ním související a věc vrátil soudu první stolice, by ji v obsahu zrušení znova projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Podle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku, vztahujících se na sprostňující výrok, jež napadá zmateční stížnost, vzal nalézací soud za prokázáno, že komunistická mládež tvořila tak zvané »sekce mládeže« (Jugendsektionen), které vyvínovaly do jisté míry samostatnou činnost, že na 5. října 1924 byla zejména svolána krajská konference komunistické mládeže, že každá sekce měla činovníky, zpravodaje, zvláštní krajské vedení, že sekce pořádaly schůze komunistické mládeže, uspořádaly také dne 7. září 1924 v Š. »Den mládeže« (Jugendtag), při němž obžalovaný Jan G. vystupoval jako řečník, a že takové sekce mládeže byly ve více obcích. V rozsudkových důvodech praví se dále, že je tu jisté podezření, že se snad jedná o samostatné organisace komunistické mládeže, ukryté pod rouškou sekcí v rámci komunistické strany, a že jest dále podezření, že obžalovaný G. založil pokud se týče pokusil se založiti nebo znovuvybudovati tajné spolky, které měly protistátní účel, podvracet demokraticko-republikánskou formu státu, a že není vyloučeno, že ony »sekce mládeže« měly býti rouškou pro pokračování v dřívější činnosti rozpuštěných a zakázaných komunistických organisací. Nalézací soud nemohl však podle dalších rozsudkových úvah dospěti k úplnému přesvědčení, že se jedná o samostatné, komunistické organisace, tím méně pak prý dospěl ku přesvědčení, že ony »sekce mládeže« jsou pokračováním bývalých komunistických spolků mládeže, které byly v září

1922 podle Šu 28. spolkového zákona rozpuštěny pro činnost státu nepřátelskou. Podle rozsudkových důvodů nebylo dále prokázáno, že se jednalo o založení tajných organizací komunistické mládeže, ani zejména, že činnost obžalovaného G-a, zjištěnou rozsudkem, lze pokládati za pokračování v činnosti oněch rozpuštěných a zakázaných organizací komunistických, a nebylo prý posléze prokázáno, že sekce komunistické mládeže, o něž jde, měly účel naznačený v Šu 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky, podvraceti totiž samostatnost, ústavní jednotnost nebo demokraticko-republikánskou formu státu.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, dovolávající se důvodů zmatečnosti podle čís. 5, 7, 9 a) Šu 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění již, pokud uplatňuje důvod podle čís. 5 tohoto Šu. Není sice v právu, pokud vytýká, že rozsudkový závěr, podle něhož organizace komunistické mládeže nebyly státu nepřátelské, není nijak odůvodněn a že jest v rozporu s výsledky důkazů provedených při hlavním přelíčení. Dotyčný závěr nezní tak, jak je uveden ve zmateční stížnosti, nýbrž praví se v rozsudkových důvodech, že soud (přes podezření před tím zmíněné), nenabyl přesvědčení, že sekce měly účel, vyžadovaný Šem 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky, v rozsudku pak jsou uvedeny důvody, z nichž soud k tomuto přesvědčení nedospěl. Nelze tudíž důvodně říci, že pro onen závěr nejsou vůbec uvedeny důvody, což jediné by mohlo zakládati zmatečnost rozsudku podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. Další výtky rozporu se spisy neprovádí pak zmateční stížnost vůbec způsobem, v němž by bylo lze spatřovati uplatňování dotyčného důvodu zmatku, neboť netvrdí, že, pokud se rozsudek dovolává na oporu onoho svého závěru některých výsledků hlavního přelíčení, údaje jeho rozhodovacích důvodů o obsahu některé listiny nebo soudní výpovědi jsou v rozporu s listinou samotnou nebo s protokolem, o výpovědi sepsaným. Odůvodněnou jest naproti tomu výtka neúplnosti rozsudku, kterou spatřuje zmateční stížnost v tom, že se jeho rozhodovací důvody nezabývají obsahem některých spisů, při hlavním přelíčení přečtených, ačkoli skutečnosti, podávající se ze spisů těch, mají a mohly i pro nalézací soud míti směrodatný význam při řešení otázky, jaké povahy byly »sekce mládeže«, o něž jde v souzeném případě, vůbec a zda se zejména jednalo o organizace tajné s účelem, naznačeným v Šu 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky. Prvá z otázek řešených rozsudkem, zda »sekce mládeže« byly samostatnými organizacemi komunistickými, či oddíly komunistické strany pro její mládež, nevyžadovala ovšem oné péče, kterou věnují jejímu řešení rozhodovací důvody napadeného rozsudku. Zmateční stížnost ve svých vývodech, jimiž provádí námitku důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., soudí případně, že pro skutkovou podstatu přečinu podle Šu 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky je tato otázka nerozhodnou a že bezvýznamným je i řešení otázky, zda byly či nebyly »sekce mládeže« pokračováním bývalých, v září 1922 rozpuštěných spolků komunistické mládeže, uváží-li se zejména, že tajnou je i taková organizace, která sice své jsoucnosti před úřady netají, tají však pravý účel sdružení pokud se týče předstírá na venek činnost nezávadnou. Jistý význam má arci skutečnost, zjištěná rozsudkem, že ony komunistické spolky mládeže byly rozpuštěny pro

činnost státu nepřátelskou, neboť také v souzeném případě jde podle rozsudkového zjištění o »sekce mládeže«, které ať již jako organizace samostatné, nebo jako oddíly komunistické strany tvořila opět mládež komunistická. Může tudíž zůstatí stranou otázka, zda vytýká zmateční stížnost také v tomto směru rozsudku neúplnost právem či neprávem.

Odůvodněnou jest však další výtka zmateční stížnosti, že se rozsudek nezabývá některými výsledky hlavního přeličení, z nichž vychází na jevo, že »sekce mládeže« byly jednak organizacemi tajnými, jednak sledovaly účel, naznačený v §u 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky. Tak uvádí se v četnickém oznámení, že obžalovaný G. svolával a konal schůze, aniž je byl úřadu ohlásil, a že dostával dopisy, psané šifrovým písmem; v dalším četnickém oznámení se uvádí, že schůze, pořádané týmž obžalovaným v době od 31. května do 3. srpna 1924, nebyly úřadu hlášeny a že nevyhovovaly ani ustanovení §u 2 shromažďovacího zákona a že obžalovaný nemínil podle svého vlastního údaje, oznámiti úřadu ani řadu dalších pěti schůzí komunistické mládeže, které připravoval pro různá místa na dny 24. až 28. září 1924. V témž oznámení označuje se jako nápadný zjev, že datum a označení dní v záznamu, vedeném obžalovaným G-em o schůzích z doby od 31. května do 3. srpna, se neshoduje s rokem 1921, uvedeným v záznamu, že však se shoduje přesně s rokem 1924 a že jest proto důvodné podezření, že všechny ony schůze, počtem 12, nebyly konány v roce 1921, nýbrž v roce 1924. Posléze se uvádí v témž četnickém oznámení, že obžalovaný G. šifrovaný dopis, který obdržel na adresu »Hans Grescho, Sekretariat der kom. Partei in Sch.« a ohledně něhož sám připustil, že obsah jeho byl zvlášť důležitý, důvěrný a politický, hleděl před četníky utajiti. V lístku, adresovaném na spoluobžalovaného Aloisa K-a, píše obžalovaný G., že jest ve vazbě pro podezření, že u něho bylo ústředí tajné komunistické sekce mládeže pro severní Moravu, a píše mezi jiným, že byl vzat do vazby proto, by byl před další prací odstrašen, což ho však nijak neodstrašuje, že naopak, až vyjde, bude ještě větším revolucionářem, že bude ještě ostřejším a tím více agitovati. V dalších listech Josefě M-ové a rodičům píše též obžalovaný mezi jiným, že musí přijíti den odplaty, kdy budou činy, které se na něm spáchaly, pomstěny, že bude energicky spolupracovati, by den pomsty co nejdříve přišel. Podobně psal i spoluobžalovanému Emilu P-ovi. Zmateční stížnost poukazuje k tomu, že ony údaje, uvedené v obou četnických oznámeních, nasvědčují tomu, že schůze, pořádané obžalovaným G-em, byly schůzemi tajnými, že měly býti utajeny, a stejně dlužno za to míti, že též obžalovaný měl velmi závažný důvod, z něhož snažil se utajiti před četnictvem onen šifrovaný dopis. Obhajoba uplatňovala při zrušovacím roku, že dlužno rozeznávati mezi schůzí tajnou a neohlášenou a v tom jest jí zásadně přisvědčiti. Avšak naproti tomu dlužno uvážiti, že neohlášení schůze může býti prostředkem, by schůze byla tajena před úřady. Vzhledem k četným případům neohlášení schůzí a k patrné znalosti obžalovaného G-a dotyčných platných předpisů bude uvážiti, zda neohlášením schůzí nebyl zároveň sledován záměr, schůze před úřady utajiti. Nemenším právem dovozuje pak zmateční stížnost, že z oněch dopisů obžalovaného G-a, činitele komunistické mládeže na severní Mo-

ravě, lze usuzovati především na činnost, jím samotným sledovanou, že však z nich zároveň může býti usuzováno, že i činnost »sekcí mládeže« byla státu nepřátelská.

Dlužno sice připustiti, že skutečnosti, zdůrazňované zmateční stížností, mají bezprostřední význam hlavně pro řešení otázky rázu objektivního, zda »sekcí mládeže« byly tajnými organizacemi s účelem, naznačeným v §u 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky, mimo to pak i pro rozhodnutí otázky subjektivního zavinění obžalovaného G-a samotného; zmateční stížnost však míní právem, že okolnosti ty mohly míti význam i při řešení otázky, zda také ostatní členové sekcí, zejména tedy i další obžalovaní, nejednali, zakládajíce sekce a přistupující k nim, stýkajíce se s nimi a účastníci se jakýmkoli způsobem jejich činnosti, s úmyslem a vědomím, požadovaným ke skutkové podstatě onoho přečinu po stránce subjektivní. Není tudíž vyloučeno, že kdyby byl nalézací soud vzal zřetel k oněm výsledkům hlavního přelíčení a z nich se podávajícím skutečností, zdůrazňovaným zmateční stížností, nebylo by zůstalo při pouhém podezření, o němž se mluví i v rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku, nýbrž že by byl nalézací soud nejen vzal za prokázáno, že »sekcí mládeže« byly organizacemi tajnými s účelem, naznačeným v §u 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky, nýbrž byl by mimo to dospěl snad i k přesvědčení o subjektivní vině všech obžalovaných. V této příčině třeba ovšem zdůrazniti, že při novém projednání věci bude se nalézacímu soudu zabývatí subjektivní otázkou u každého z obžalovaných zvlášť, hledíc k individuálním okolnostem v tom směru závažným. Pro správné posouzení věci mohou míti význam také skutečnosti, které zjišťuje rozsudek v oné části svých rozhodovacích důvodů, jež se vztahuje na výrok, odsuzující obžalovaného G-a pro zločin podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, podle něhož obžalovaný dne 7. září 1924 podněcoval v Š. veřejně ke zločinu, uvedenému v §u 1 zákona, totiž k násilné změně ústavy republiky zejména, pokud jde o demokraticko-republikánskou formu státu, a dále ke zločinu vojenské vzpoury. Zdůrazňuje zmateční stížnost právem, že dotýčný projev učinil obžalovaný na onom »Dni mládeže«, pořádaném právě sekcemi komunistické mládeže, a že výzvu, ve které spatřuje rozsudek podněcování ke zločinu vojenské vzpoury, učinil k nováčkům; zmateční stížnost vyslovuje důvodné očekávání, že, kdyby byl nalézací soud přihlížel k těmto okolnostem také při svých úvahách o zavinění obžalovaných ve směru přečinu podle §u 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky, byl by dospěl k závěru, že činnost »sekcí mládeže«, které pořádaly schůze s oním programem (průběhem), byla státu nepřátelskou. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti již, pokud se dovolává důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř., následkem čehož odpadá potřeba, obíratí se další otázkou, zda jsou důvodny také námitky, jimiž uplatňuje další důvody zmatku podle čís. 7 a 9 a) téhož §u. Bylo proto napadený rozsudkový výrok zrušiti jako zmatečný podle čís. 5 §u 281 tr. ř., zrušiti i výrok o trestu obžalovaného G-a a výroky s ním související a odkázati věc podle §u 288 čís. 1 tr. ř. na soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.